นิตยสารเกษตร ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศ

ISSN 0858-141X

มติชนบท

เทคโนโลยี ชาวบ้าน

ปักษ์แรก 468

www.matichon.co.th

ปีที่ 22 ฉบับที่ 468 : 1 ธันวาคม 2552 ราคา 40 บาท

ประวิทย์ กิติธีระกุล
รวยด้วยปลาดุกบิ๊กอุย

สารคดีพิเศษ
เฉลิมพระเกียรติ พ่อของแผ่นดิน

เดือนธันวาคม-มกราคม กล้วยไม้สกุลช้างบานดอก

ลุยน้ำปาด
ชมไร่สับปะรดห้วยมุ่น
อุตรดิตถ์

สัมภาษณ์พิเศษ
อรรถ อินทลักษณ์
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ม้าแฟนซี เมืองสองแคว

● ผักหวานป่า ศูนย์ฯ พัฒนาอาชีพโคราช ● เตาเผาถ่าน ถัง 200 ลิตร แบบประยุกต์

เทคโนฯ ปศุสัตว์

วิทยา ปัญญาศรี

คอกม้ามีสุขโข เมืองสองแคว อนุรักษ์พัฒนาม้าแฟนซี

"ม้า" บรรพบุรุษของเขา เคยร่วมรบเคียงข้างวีรชนของไทย กี่ร้อยสงครามสร้างชาติ กว่าจะมาเป็นชาติไทยในทุกวันนี้ แต่ปัจจุบันวิกฤติม้าไทยอาจจะสูญพันธุ์ เนื่องจากปัจจัยหลายประการ อาทิ ผลประโยชน์ในการใช้งานถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และช่วงหนึ่งที่คนนิยมบริโภคเนื้อม้า ทำให้ม้าตามชุมชนต่างๆ ของทุกภาคในประเทศลดน้อยลงอย่างน่าใจหาย แต่ปัจจุบันหลายคนไม่ได้มองประโยชน์ของม้าเพียงแค่สัตว์ใช้งานเช่นอดีต หากแต่นำความสามารถเฉพาะตัวฝึกฝนให้เป็นม้าในแบบที่ต้องการ เช่น ม้าเต้น ม้าแห่นาค ม้าโชว์ตามรีสอร์ต หรือแม้แต่ม้าเดินชายหาด ฯลฯ นั่นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของทางออกในการอนุรักษ์ม้าของคนที่รักมันและเทคโนโลยีชาวบ้านฉบับนี้ จะนำท่านผู้อ่านไปเยี่ยมคอกม้ามีสุขโข จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นคอกพัฒนาม้าแฟนซี หรือม้าด่าง ที่กำลังได้รับความนิยมของคนรักม้าในขณะนี้

คุณสัญญา มีสุขโข หนุ่มเจ้าของคอกม้า "มีสุขโข" วัย 36 ปี เปิดเผยถึงชีวิตคนเลี้ยงม้าว่า ครอบครัวคลุกคลีอยู่ในวงการม้ามานาน ตั้งแต่รุ่นคุณปู่ คุณพ่อ นานกว่า 50 ปีที่แล้ว เพราะพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นชุมทางรถไฟ มีการขนส่งปศุสัตว์จากภาคเหนือลงสู่กรุงเทพฯ ทั้งวัว ควาย รวมทั้งม้าด้วย ซึ่งในขณะนั้นครอบครัวมีสุขโขก็เป็นทั้งพ่อค้าและคนเลี้ยงวัว แต่ในความเอาจริงเอาจังกับการพัฒนาสายพันธุ์ม้าแฟนซีของคอกม้ามีสุขโขนั้น ย้อนไปเมื่อตนอายุประมาณ 24 หรือ 12 ปีที่แล้ว โดยเริ่มจากเลี้ยงม้าไทย และพัฒนามาเรื่อยๆ โดยแม่ม้าคุณภาพตัวแรกราคา 35,000 บาท ซึ่งปัจจุบันมีแม่ม้าพันธุ์คุณภาพ 16 แม่ และพ่อพันธุ์ ชั้นเลิศ 2 ตัว

คุณสัญญา มีสุขโข กับม้าแฟนซีสุดสวย

ซึ่งแม่ม้าแต่ละตัวจะให้ลูกปีละตัว ใช้เวลาตั้งท้อง ประมาณ 11 เดือน หลังคลอด 9 วันสามารถนำพ่อพันธุ์ทับได้ทันที โดยลูกม้าหย่านมที่อายุ 6-8 เดือน ก็จะขายให้แก่ผู้นิยมม้าแฟนซี หรือม้าด่าง ในแต่ละปี มีการสั่งจองไว้จำนวนมาก ซึ่งก็อยู่ที่ความชอบและความพึงพอใจของแต่ละคน

"นอกจากความชอบม้าด่างหรือม้าแฟนซีแล้ว ที่ผ่านมาผมอยากเพิ่มมูลค่าม้า เพราะม้าแฟนซีมีราคาสูงกว่าม้าสีหลายเท่า" คุณสัญญา บอกและเล่าอีกว่า ม้าแต่ละตัวในคอก นอกจากหญ้าสด ข้าวโพดฝักอ่อน กากถั่วเหลือง ที่มีให้กินตลอด 24 ชั่วโมงแล้ว ยังให้อาหารข้นตามปริมาณความต้องการของม้าแต่ละตัว ทั้งนี้ ในส่วนที่ต้องพัฒนาต่อไปของคอก ก็คือแปลงหญ้า ซึ่งอยู่ไกลในอำเภอบางระกำ และประสบปัญหาน้ำท่วม ในอนาคตจะต้องปรับพื้นที่และลงหญ้าที่มีโปรตีน และธาตุอาหารสูง ซึ่งในส่วนนี้ก็ต้องใช้หลักแบบค่อยเป็นค่อยไป

ในเมื่อมีพื้นที่ทำคอกม้าเพียง 1.5 ไร่ คุณสัญญา จึงต้องวางแผนประจำวันให้เป็นระบบ นอกจากคอกเลี้ยงแล้ว จะต้องมีลานดินปล่อยให้เขาได้รีแลกซ์ ไม่เครียด ซึ่งส่งผลต่อลูกม้าในท้องของแม่ม้า ซึ่งก็ต้องผลัดเปลี่ยนให้แม่ม้าแต่ละตัวได้ออกมาจากคอกก่อนจะกลับไปกินอาหารสดในคอก ซึ่งเน้นย้ำว่าอาหารสด หรือหญ้าสดนั้นจะขาดไม่ได้ เพื่อให้แม่ม้ามีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและสุขภาพจิต ส่งผลในการให้ลูกม้าที่สมบูรณ์ สีสันสวยงาม กล้ามเนื้อ ความสูงได้มาตรฐาน

อย่างไรก็ตาม สำหรับชีวิตคนเลี้ยงม้าของครอบครัวมีสุขโข ที่สุดที่อยากเป็นก็คือ

ม้าพ่อพันธุ์ "ม้าเหล็ก"

ม้าพ่อพันธุ์ "แก้ว"

แม่พันธุ์

ม้าวัยรุ่น

ลูกม้า

อยากเป็นตำนานของคนผลิตม้าด่างคุณภาพเยี่ยม สู่ความต้องการของคนรักม้า และแม้ว่าในแต่ละปี จะมีลูกม้าเกิดจากคอกจำนวนมาก แต่ในความรู้สึกลึกๆ ก็รักมันทุกตัว เราดูแลเขาตั้งแต่อยู่ในท้อง จนกระทั่งใกล้คลอด ก็ต้องเฝ้าดูตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อช่วยแม่ม้าในการคลอดให้ปลอดภัย และต้องบำรุง ดูแลให้สมบูรณ์ก่อนที่จะส่งให้ผู้ที่จองไว้ ซึ่งทางคอกจะไม่ฝึกนิสัยม้า แต่จะให้เจ้าของเขาไปฝึกเอง ซึ่งก็อยู่ที่ความต้องการของแต่ละคน

"เมื่อหลายปีก่อน เคยขายพ่อม้าด่างดำตัวสุดรัก และผูกพันมาก เขารู้สัมผัสจากเราว่าเราจะต้องขายมัน จากที่เคยก้าวร้าว ช่วงนั้นมันนิ่ง เฉย ซึม แต่เราต้องขาย เพราะต้องการนำเงินไปซื้อแม่ม้ามาเพิ่มอีก 3 ตัว ตอนที่มันจะขึ้นรถ มันแสดงความรักเราเอาหัวมาซุกตัวเรา ครั้งนั้นทำให้เราต้องน้ำตาไหลร้องไห้เพราะมัน แต่ก็ต้องตัดใจเพื่ออนาคตในวันนี้" คุณสัญญาสารภาพ

ทั้งนี้ สิ่งที่ คุณสัญญา อยากจะฝากไปยังผู้ที่ต้องการเลี้ยงม้า ไม่ว่าจะเป็นม้าไทย ม้าพันธุ์ หรือม้าด่าง ม้าแฟนซี ควรศึกษาข้อมูลให้รอบด้าน ทั้งตัวม้า คนขาย หรือแม้กระทั่งตัวเราเอง ก็ควรถามให้แน่ใจว่าเราพร้อมที่จะรับมันเข้ามาเป็นภาระหรือไม่ ซึ่งในบางครั้งเชื่อว่า ม้าตอบแทนการที่เราดูแลมันก็ตรงความสุขที่เราได้เห็นมันแทะเล็มหญ้า เจริญเติบโต เจอหน้าร้องทักหรือการตอบแทนเจ้าของด้วยการพาไปเดินเล่นบนหลังของมัน ซึ่งหลายๆ ทรรศนะที่แต่ละคนควรต้องศึกษาอย่างละเอียดว่าคุณพร้อมกับการเลี้ยงม้าหรือไม่ และอีกปัจจัยของผู้ที่ตัดสินใจเลี้ยงม้าใหม่ ก็คือการถูกพ่อค้าหลอก อาจจะต้องเสียเงินไม่คุ้มกับมูลค่าตัวม้าได้ และประการต่อมาก็คือความพร้อมของคนเลี้ยงว่ามีมากแค่ไหน สถานที่แปลงหญ้ามีไหม ไม่ใช่เพียงว่ามีเงินแล้วจะซื้อมาเลี้ยงเลย โดยขาดการศึกษา หรือไม่มีเวลาในการดูแลมัน นอกจากนี้ ม้าไม่ได้เป็นสัตว์ในการส่งเสริมของกรมปศุสัตว์ ในเรื่องของการบำรุงรักษา เราต้องเรียนรู้และหาซื้อยาเอง ถ้าฉีดยาเองได้ก็ยิ่งดี

ต่อข้อถามถึงอนาคต "ม้า" จะเป็นอย่างไรนั้น

คุณสัญญา ได้ให้ทรรศนะว่า สิบกว่าปีที่ผ่านมา คนเริ่มเลี้ยงม้า มีมากกว่าคนเลิกเลี้ยง และในช่วงเวลาดังกล่าวราคาม้าไม่เคยตก แต่มูลค่านิยมมากขึ้น ซึ่งก็มาจากการผ่านยุควิกฤติของม้ามาแล้ว ความนิยมบริโภคเนื้อม้าลดลงในหลายพื้นที่ แต่คนได้หันมาให้ความสนใจกับการใช้ประโยชน์หลายๆ ประการ เช่น ม้าเต้น ม้าแห่นาค ม้ากีฬา ม้าแข่งในสนามหรืออีกหนึ่งกีฬาที่กำลังนิยมก็คือ การแข่งขันขี่ม้าระยะไกล สำหรับครอบครัวมีสุขโข ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เคยและชอบเลี้ยงม้าตั้งแต่รุ่นคุณปู่ คุณพ่อ ทุกคนขี่ม้าเป็นกันทุกคน คุณแม่ก็ขี่ม้าเป็น แต่ตอนนี้เราไม่มีม้าขี่ ผลิตลูกจำหน่ายเท่านั้น ทั้งนี้ เงินที่ได้ก็จะเอามาเป็นค่าใช้จ่ายในคอก หมุนเวียนในแต่ละปี ไม่ให้ควักทุนสำรองก็พอแล้ว ซึ่งในแต่ละวัน ตนและพี่น้องรวม 3 คน จะมีหน้าที่แบ่งกัน ตัดหญ้า ทำความสะอาดคอก ให้อาหาร นำม้าเข้าลานปล่อย ทุกคนมีหน้าที่ของแต่ละคน ซึ่งในวันนี้สิ่งที่ครอบครัวได้รับก็คือความสุขที่ได้ดูแล เห็นม้าในคอกเจริญเติบโต เช่นเดียวกับคนเลี้ยงม้าท่านอื่นๆ

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น นิยามของม้า "บรรพบุรุษของเขาเคยร่วมรบเคียงม้าบรรพชนไทยในทุกสงครามสร้างชาติ" ที่ผ่านมาวิกฤติของม้าอยู่ที่คนมองว่าไร้ประโยชน์ และค่านิยมเนื้อบริโภคเนื้อม้า และแย่สุดก็คือเกียรติของเนื้อม้ายังไม่มี ต้องขายปนไปกับเนื้อวัว หรือบางแห่งพ่อค้าเจ้าเล่ห์เอาไปหลอกคนซื้อว่าเป็นเนื้อเก้งบ้าง ทำให้จำนวนม้าพื้นเมืองของไทยลดลงอย่างมาก ปัจจุบัน คนรักม้ามีมากขึ้น เพราะความสำนึกในส่วนลึกว่า เขาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยมาช้านาน

สำหรับผู้สนใจ เยี่ยมชม คอกม้า "มีสุขโข" ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 161 ถนนวังจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก คุณสัญญา บอกว่า ยินดีต้อนรับทุกท่านด้วยความยินดียิ่ง หรือจะโทร.ปรึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เลี้ยงม้า ได้ที่ โทร. (089) 702-1809 ทุกเวลา